

נתבאר שלא יגלגל לכן עמו גלגולים וישאר שם, שהרי בראשונה אמר לו, ומיד גלגל עליו גלגולים ונשאר שם, וכעת פחד ממנו.

אבל יתרו לא היה כף כלפי משה, משום שלכן היה מכשף, ובכשוף היה כל מעשהו כלפי יעקב, וכעת לא רצה יעקב להתעכב שם, שהרי הקדוש ברוך הוא אמר לו שוב אל ארץ אבותיך וגו', ועל כן לא רצה להתעכב ולעזוב את מצות רבונו.

בא ראה, פתוח ויזכר אלהים אל רחל וגו'. פתח ואמר, (תהלים מז) למנצח לבני קרח על עלמות שיר. בפסוק הזה יש להסתכל שהוא סוד של חכמה, וכל השירים והתשבחות הללו שהיו אומרים בני קרח, כלם מחדשים הם אותם שירים ותשבחות שהיו מלפנים, וכן כל אותם שירות ותשבחות שאמר דוד וכל אותם שהיו עמו, כלם היו בסוד עליון, בסוד החכמה.

בא ראה, הקדוש ברוך הוא עשה את העולם התחתון כמו העולם העליון, וכל אותם הסדרים שסדרו דוד ושלמה בנו וכל אותם נביאי האמת - כלם סדרו כמו שלמעלה.

בא ראה, כמו שיש משמרות בארץ - כך גם בקיע שמזמרים לרבונם ואומרים תמיד שירה, וכלם עומדים אלו כנגד אלו, והכל בסדרים של שירות ותשבחות, והרי פרשה החברים. עלמות שיר, מה זה עלמות שיר? אלא כמו שנאמר (שיר ו) ששים המה מלכות ושמונים פילגשים ועלמות אין מספר. מה זה עלמות אין מספר? כמו שנאמר

מלכות ושמונים פלגשים

ודיוריה הוה תדיר עמיה דלכן, אמאי לא בעא רשותא מניה. אלא הא אתמר דלא יגלגל לכן עמיה גלגולין וישתאר תמן. דהא בקדמיתא אמר ליה, ומיד גלגל עליה גלגולין ואשתאר תמן, והשתא דחיל מניה.

אבל יתרו, לא הוה הכי לגבי משה. בגין דלכן חרשא הוה, ובחרשא הוה כל עובדוי לגבי דיעקב, והשתא לא בעא יעקב לאתעפבא תמן, דהא קדשא בריה הוא אמר ליה (בראשית לא) שוב אל ארץ אבותיך וגו'. ועל דא לא בעא לאתעפבא ולמישבק פקודא דמריה.

תא חזי, כתיב, (בראשית ל) ויזכר אלהים את רחל וגו', פתח ואמר, (תהלים מז) למנצח לבני קרח על עלמות שיר. האי קרא, אית לאסתפלא ביה, דרזא דחכמתא איהו. וכל הני שירין ותושבחותן, דהוו אמרי בני קרח, פלהו מחדתין אינון שירין ותושבחותן דהוו מלקדמין, וכן כל אינון שירין ותושבחותן דאמר דוד וכל אינון דהוו עמיה, פלהו הוו ברזא עלאה, ברזא דחכמתא.

תא חזי, עבד קדשא בריה הוא עלמא תתאה כגוונא דעלמא עלאה, וכל אינון סדרין דסדרו דוד ושלמה בריה, וכל אינון נביאי קשוט פלהו (דף קנט ע"א) סדרו כגוונא דלעילא.

תא חזי, כגוונא דאיפא משמרות בארעא, הכי נמי ברקיעא. דמזמרי למרייהו, ואמרי שירתא תדיר. וכלהו קיימין אלין לקבל אלין, וכלא בסדרן דשירין ותושבחותן, והא אוקמוה חברייא.

עלמות שיר, מאי עלמות שיר. אלא כמה דאת אמר, (שיר השירים ו) ששים המה

הַיֵּשׁ מִסֵּפֶר לְגִדּוּדָיו. וּמִשׁוּם שָׂאִין לָהֶם חֻשְׁבוֹן, כְּתוּב וְעֲלָמוֹת אֵין מִסֵּפֶר.

וּבְרָם שׁוּרוֹת שׁוּרוֹת, מְקִיפִים סְדָרִים, אֵלוֹ כְּנֶגֶד אֵלוֹ, לְזִמְרָה וּלְשִׁבְחָת אֶת רַבּוֹנָם, וְאֵלוֹ הֵם עֲלָמוֹת שִׁיר. וּמִשׁוּם שִׁישׁ עֲלָמוֹת שָׂאִין מְזַמְּרוֹת כְּמוֹ אֵלוֹ, אֵלוֹ נִקְרְאוֹת עֲלָמוֹת שִׁיר.

שִׁישָׁה סְדָרִים נִפְרָדִים לְכָל צֶדֶד לְאַרְבַּעַת צְדָדֵי הָעוֹלָם, וּבְכָל סֶדֶר וְסֶדֶר, שֶׁהוּא לְכָל צֶדֶד, שְׁלֹשָׁה סְדָרִים אַחֲרָיִם. סֶדֶר רִאשׁוֹן שְׁלֹשָׁה מְזַרְחֵי - שְׁלֹשָׁה סְדָרִים הֵם, וְהֵם תְּשַׁע סְדָרִים, מִשׁוּם שֶׁכָּל סֶדֶר מֵהַשְּׁלֹשָׁה הֵלְלוּ יֵשׁ לוֹ שְׁלֹשָׁה סְדָרִים, וְנִמְצְאוּ שֶׁהֵם תְּשַׁע, וְכַמָּה אֲלָפִים וּרְבֻבּוֹת תַּחֲתֵיהֶם.

תְּשַׁע הַסְּדָרִים הֵלְלוּ, כָּלֵם מִתְּנֵהְגִים בְּאוֹתִיּוֹת רְשׁוּמוֹת, וְכָל סֶדֶר מְסַתְּבֵל לְאוֹתָן אוֹתִיּוֹת רְשׁוּמוֹת, (וְהָיָה בְּאוֹתָן וְכָל סֶדֶר וְסֶדֶר, וְכָל נִסְעִים בְּאוֹתֵיהֶם רְשׁוּמוֹת, וְאֵלוֹ עֲלוֹנִים מְאֹלָה וְעוֹמְדִים אֵלוֹ עַל אֵלוֹ) וְכִלְזָן מִתְּחַבְּרוֹת וְאוֹמְרוֹת שִׁירָה. וּבְכַשְׁאוֹתָן הָאוֹתִיּוֹת פּוֹרְחוֹת לְתוֹךְ הָאוֹרֵי שֶׁל הַרוּחַ (הַהֵיא) הַמְּמַנֶּה עַל הַכֵּל, אֲזִי הֵם נִסְעִים, וְהַשִּׁירָה נִמְתַּקֶּת, וְאוֹת אַחַת מִכָּה מְלַמֶּטָה, וְאוֹתָהּ אוֹת עוֹלָה וְיִוֵּרְדָת, וְשְׁתֵּי אוֹתֵיהֶם פּוֹרְחוֹת עֲלֵיהֶן. וְהָאוֹת הַזֹּאת מְלַמֶּטָה מְעַלָּה סֶדֶר מִמֶּטָה לְמַעְלָה וּמִתְּחַבְּרָת עִמָּם, וְנִעֲשׂוֹת שְׁלֹשׁ אוֹתֵיהֶם, כָּלֵם לְפִי הָאוֹתֵיהֶם יְהִי, שֶׁהֵן שְׁלֹשׁ בְּתוֹךְ הָאֶסְפִּקְלָרְיָה הַמְּאִירָה. מֵאֵלוֹ נִפְרָדִים שְׁלֹשָׁה סְדָרִים וְאוֹתָן שְׁתֵּי הָאוֹתֵיהֶם, וְאוֹתָהּ הָאוֹת שְׁעוֹלָה מִתְּחַבְּרָת עִמָּהֶן, וְהֵן שְׁלֹשׁ.

בְּאֵרָא, אוֹתָן שְׁתֵּי אוֹתֵיהֶם עֲלוֹנוֹת שְׁעוֹלוֹת בְּאוֹרֵי, הֵן כְּלוּלוֹת זֹאת בְּזֹאת, רַחֲמִים בְּדִין,

וְעֲלָמוֹת אֵין מִסֵּפֶר. מְאִי וְעֲלָמוֹת אֵין מִסֵּפֶר. כְּמָה דָּאֵת אָמַר (אִיּוֹב כ"ה) הַיֵּשׁ מִסֵּפֶר לְגִדּוּדָיו. וּבִגִּין דְּלִית לֹון חוֹשְׁבָנָא, כְּתוּב וְעֲלָמוֹת אֵין מִסֵּפֶר.

וּבְרָהוּ שׁוּרֵין שׁוּרֵין, מְסַחֲרֵין סְדָרֵין, אֵלֵין לְקַבֵּיל אֵלֵין, לְזִמְרָא וּלְשִׁבְחָא לְמַרְיָהוֹן, וְאֵלֵין אֵינּוֹן עֲלָמוֹת שִׁיר. וּבִגִּין דָּאֵית עֲלָמוֹת דְּלֹא מְזַמְּרֵין כְּאֵלֵין, אֵלֵין אֶקְרוּן עֲלָמוֹת שִׁיר.

תִּלְתֵי סְדָרֵין מִתְּפָרְשֵׁן לְכָל סֶטֶר לְדִי סֶטְרֵי עֲלָמָא, וּבְכָל סֶדְרָא וְסֶדְרָא דְאֵיהִי לְכָל סֶטֶר, תִּלְתֵי סְדָרֵין אַחֲרָנִין. סֶדְרָא קְדָמָא דְלִסֶטֶר מְזַרְחָה, תִּלְתֵי סְדָרֵין אֵינּוֹן. וְאֵינּוֹן תְּשַׁע סְדָרֵין, בִּגִּין דְּכָל סֶדְרָא מְאֵינּוֹן תִּלְתֵי, אֵית לֵיהּ תִּלְתֵי סְדָרֵין, וְאִשְׁתַּפְּחוּ דְאֵינּוֹן תְּשַׁעַה, וְכַמָּה אֲלָף וּרְבֻבּוֹן תַּחֲוֹתֵיהוּ.

הֵנִי סְדָרֵין תְּשַׁעַה, כּוֹלְהוּ מִתְּנֵהְגִי בְּאַתּוֹן רְשִׁימָן, וְכָל סֶדְרָא אֶסְתְּכִי לְאֵינּוֹן אֶתּוֹן

רְשִׁימָן, (ס"א וְהָא אוֹקְמוּהּ וְכָל סֶדְרָא וְסֶדְרָא, וְכִלְהוּ נְטִילֵי בְּאַתּוֹן רְשִׁימֵין וְאֵלֵין עֲלָיִי מְאֵלֵין וּבְרִימָן אֵלֵין עַל אֵלֵין) וּמִתְּחַבְּרֵין כְּלָהוּ, וְאַמְרֵי שִׁירָתָא. וְכַד אֵינּוֹן אֶתּוֹן פְּרַחֵי גוֹ אוֹיְרָא דְרוּחָא (הַהוּא) דְּמִמְנָא עַל כְּלָא, כְּדִין אֵינּוֹן נְטִילֵי, וְשִׁירָתָא אֶתְבַּסֵּם, וְחַד אֶת אֶתְבַּטְשׁ מִתְּפָא. וְהָהוּא אֶת סְלָקָא וְנִחְתָא וְתָרִין אֶתּוֹן פְּרַחֵי עֲלֵייהוּ, וְהָאֵי אֶת מִתְּפָא, סְלָקָא סֶדְרָא מִתְּפָא לְעֵילָא וְאַתְחַבְּרָ בְּהוּ, וְאַתְעַבִּידוּ תִּלְתֵי אֶתּוֹן, כְּלָהוּ לְפּוּם אֶתּוֹן יְהִי, דְאֵינּוֹן תִּלְתֵי גוֹ אֶסְפִּקְלָרְיָא הַמְּאִירָה. מְאֵלֵין אֶתְפָּרְשׁוּ תִּלְתֵי סְדָרֵין וְאֵינּוֹן תָּרִין אֶתּוֹן, וְהָהוּא אֶת דְּסְלָקָא, מִתְּחַבְּרָא עִמָּהוֹן וְאֵינּוֹן תִּלְתֵי.

תָּא חֲזִי, אֵינּוֹן תָּרִין אֶתּוֹן עֲלָאֵין, דְּסְלָקִין בְּאוֹיְרָא, אֵינּוֹן כְּלִילָן דָּא כְּדָא, רַחֲמֵי